

Abonamente:

pe un an . 780 Lei
pe 1/2 an . 390 Lei
pe 1/4 an . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
19. Tipografia „Aradul”

INERENTII
se primesc după tariful
la Adm. Arad și la toate agențiile de
publicitate.

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

3 Lei ex.

Naționalizarea economică

— In jurul unor constatări privitoare
la societățile pe acțiuni. —

Arad, 27 Februarie.

Cu sinceritatea ce caracteriză stilul omului ce are arii afli prilejul a-și deschide inima în coloanele unui ziar, un personaj din lumea financiară a Aradului face, în numărul de alături al ziarului nostru, o povestire care descoperă multe lucruri vrednice de luare aminte.

Spune, adică, ocazionalul nostru colaborator, că a primit să facă parte din consiliul de administrație unei instituții financiare minoritare numai ca să-și poată da seama de ce ascunde în dosul opulentei prosperități a acestui fel de instituții minoritare. Și ne mărturisește că n'a aflat nimic, fiindcă cei puși la conducerea executivă n'au găsit în cale să-l pună, ca membru în consiliul de administrație, în curent cu amănuntele operațiunilor pe care le face banca, nu i-s'a cerut nici o dată părerea la acordarea de credite, nu i s'a confiat secretelor oficiale, n'a fost prea des convocat la ședințe și că, în sfârșit, n'a putut pătrunde niciodată în tainele operațiunilor cu streinătățile ale acestei instituții. Acesta este rezultatul negativ până azi, în fața căruia colaboratorul nostru n'a desperat, deoarece ne declară că rămâne pe loc și că își dă silința să tragă toate gloasele experienței sale.

Incursiunea autorului acelor mărturisiri are însă și un rezultat pozitiv. D-aș ști cu certitudine că sprințul pe care-l are instituția ce a pus-o sub supraveghere este foarte puternic și foarte bine mascat în expresia ce o capătă în bilanțurile anuale. Impresia ce i-a făcut izolarea în care a fost ținut până azi și care de evidentă înflorire a băncii că s'a depărtat întotdeauna din murmururile acestei societăți cu încredințarea că s'a adăpostit și dă la umbra unui mare arbore care și are rădăcinile în afara hotarelor noastre. Un alt rezultat pozitiv este că a văzut aglomerate acțiuni în mâinile unor oameni cari nu pot avea altă vază decât reprezentând aceste valori financiare. Și al treilea și cel mai de seamă rezultat este descoperirea că banca dăsele precum și la alte bănci minoritare o bună parte din depozitari sunt români, că însăși înțelesul română își plasează banii bănci streine cari nici măcar nu sunt societăți pe acțiuni, cu socoteli publice și că, în sfârșit, se evaluează 20 de milioane lei suma tuturor depunerilor spre fructificare pe cari le-a făcut românii la băncile streine în Arad.

Departe de a fi un rezultat insușient, cum ar avea aerul s'o spună, declarațiile colaboratorului nostru prezintă un material concentrat de evidențe și de concluzii și un izvor belșugant de învățăminte pentru bănușul românesc.

Și — ceea ce este mai interesant — însăși partea care ar părea un rezultat negativ este, în realitate, cea mai elocventă constatare dintre toate. Și pe aceasta ținem s'o relevăm, în special, astăzi, cu toate că din ele ascunde o întregă mare de lucruri care cere o grabă îndreptare în numele intereselor economice românești.

Banca minoritară de care este vorba, ca și toate celelalte, își aran-

jează operațiunile în secret, într'un sfat restrâns, din care nu face parte nici un consilier român. Concluzia este că ea ascunde operațiuni contrare intereselor românești și că preținsa stare înfloritoare a acestor bănci se datorește sprijinului financiar primit de dincolo de hotarul vestic al țării.

În fața acestei evidențe, și a imposibilității certe de a merge mai departe cu investigațiile, credem că rolul colaboratorului nostru la banca de care vorbește, precum și rolul celorlalți români — dela alte bănci similare — cari își „vor fi dat seama de rostul lor și nu vor fi avut înaintea ochilor numai cele câteva zeci de mii de lei tantiemă” este terminat. Demonstrațiunea fiind complet făcută, prezența mai departe a românilor în consiliile de administrație ale unor din instituțiile minoritare — aci trebuie să largim categoria introducând întreprinderile comerciale și industriale — constituie un mare păcat împotriva intereselor românești.

Camuflarea, — adică naționalizarea mascată, necinstită, a întreprinderilor în realitate streine — este o mare plagă a vieții economice românești. Și ea bătut de mult și a bătut și în vechiul regat o vreme, ca să eludeze o lege prin care se cantă să se sprijine în mod efectiv piața economică și financiară românească.

Nu vrem să mergem mai departe cu constatările și ne repugnă gândul că ar putea exista români cari se fac coadă de topor înlesnind „naționalizarea” camuflată a întreprinderilor streine. Și socotim pe toți de bună credință și nu ne vine a crede cu niciun chip că printre acei ce posedă, dela atari întreprinderi, acțiuni a căror valoare întrecu cu mult aprecierile asupra averii lor ar putea fi și români.

Să nu fim rău înțelegi. Spusele noastre ar putea fi interpretate cu rea credință. Stăruim să credem că sunt multe societăți pe acțiuni naționalizate în mod cinstit și că în acestea competențele românești își au locul lor obligatoriu pentru ele. Dar clarificarea situației în celelalte nu va face decât să aducă mari servicii intereselor naționale.

Promulgarea legii consiliului legislativ

Legea pentru organizarea și funcționarea consiliului legislativ, anunțată încă prin constituția din 1866, elaborată și votată de parlament Marți 24 Februarie, a fost sancționată și promulgată de Suveran. Ea cuprinde 113 articole.

Discuțiile asupra ei, atât cele din presă cât și cele din parlament, fac nefolositoare o repetare a importanței ce prezintă consiliul legislativ.

Amintim că rostul lui e de a ajuta în mod consultativ la facerea și coordonarea legilor, la întocmirea regulamentelor generale pentru aplicarea legilor.

Puterea legiuitoare și cea executivă sunt obligate să-l consulte pentru toate proiectele de legi, altele decât cele pentru credite bugetare.

Datorită compunerii ce o va avea, vom avea pe viitor legi cu exortare și conținut mai puțin confuz, datorită studiilor legislative, doctrinei și jurisprudenței comparate. Desigur că izvorul de inspirație și călăuzire va fi tot cel din Franța.

Cu prilejul seratei Ady

Pildele frumuse ale altora —

Arad, 27 Febr.

Alături a avut loc în Palatul Cultural din localitate o foarte reușită serată artistică-literară în amintirea lui Andrei Ady, cel mai mare poet ungar din ultimul timp.

Admiratorii ciudații poet au umplut până la ultimul scaun vază sală a Palatului Cultural care, de astădată, părea neîncăpătoare. Poeziile acestui ungar iluminat au adunat la această strălucită serată tot ce ungarimea din Arad are mai distinct.

Cu prilejul seratei Ady vitrinele librărilor maghiare din localitate s'au împodobit lară cu frumoasele volume de poezii ale lui și, mai cu cu samă, cu cărțile aparute, în ultima vreme, despre viața sbuciumată și despre opera acestui poet...

Ady a încetat din viață la Budapesta în toată revoluția din 1918, când a început să se adeverească profețiile lui... Din 1918 până astăzi, cărți voluminoase au apărut despre acest poet de uriaș talent care a crescut liber sub crăutul influențelor străine, și a știut să rămână ungar...

Dela cărțile despre opera și tragedia lui Ady, dela volumul care cuprinde scrisorile lui trimise, pe vremuri, din Parisul uriaș și farmecător, pe care l'a cântat cu o adâncă pasiune în versuri ce vor trăi cât va trăi limba ungurească, gândurile noastre au alunecat spre munții uriași ai versului românesc: spre Mihail Eminescu, spre Gheorghe Coșbuc...

Cărțile scrise despre acești doi mari poezi ai noștri nu se apropie nici ca valoare, nici ca volum și nici ca număr de cele ce s'au scris, în intervalul de timp dela 1918 până în zilele noastre despre Ady.

Un volum de poezii de Ady a apărut, în cursul anului trecut, în traducere italiană. Revistele franceze au publicat vaste studii despre cele 1000 de poezii ale lui Ady.

Scritorii unguri au făcut din numele lui Ady un steag uriaș de luptă. Admiratorii lor pentru Ady e o admirație activă: poeziile lui sunt traduse în toate limbile globului, cultul pentru acest furtunos suflet este propagat cu un fanatism neostenit.

Față de această priveliște frumoasă, noi traim zile în cari subscripția pentru un monument lui Eminescu la București întâmpină cea mai condamnabilă nepăsare din partea unui public despre care n'am putea afirma că nu cunoaște risipa, iar dacă cuiva i-a trăsni prin gând să organizeze aici o serată literară-artistică în amintirea lui Eminescu sau Coșbuc, desigur că ar trebui să conțeze doar pe elevii diferitelor școli din localitate, cari singuri mai salvează festivalurile artistice-literare românești ce se dau, din când în când, la Palatul Cultural!

Alegerea dela Reghinul-săseșco

„Viitorul” anunță, că guvernul a hotărât să nu poze contracandidat la alegerile dela Reghinul-săseșco.

Candidații opoziției vor fi dnl Aurel Baciu din partea averescanilor și Voicu Nițescu candidatul partidului național.

FOILETON

MAMA

După un cântec elvețian

Primul din partea mamei o scriitoare:
„N'ai mai venit de mult; m'e dor de tine.
Îmbătrânesc și sufletul mă doare.”

Când știu că dragul mamei nu mai vine.
E-așa pustiu în jurul-mă... Ce să-ți cer
Deci să vii... Și totuși, vai, știu bine

Că'n lumea în care nu mai ești stingher
Te mai gândesc o clipă și la mine.
Te-aștept. Fii binecuvântat de cer.

Am stins în piept năvala de suspine
Și t'am răspuns curând: „Cum n'aș veni
Când nu știu, mamă, cât m'e dor de tine.”

Dar vreamurile-a grofe... Și de-aci
E cale pînă la tine... De-aci putea,
Făgăduiesc că'n toamnă voi veni.

Dar cum m'a prins curând o jale grea
Și-un dor nestăpânit, am și pornit
Cu suflet plin de dragoste spre ea.

Și m'rem amurg tăcut și liniștit,
Când strălucea pe culmi ciresii o floare,
Am stat pe gânduri mult și m'am oprit

Chestiunea minorităților

Rolul României în conferința dela Bruxelles.

Arad, 27 Febr.

Chestiunea minorităților interesând în special regiunile cari posedă mase compacte de cetățeni minoritari, soicium, din ziarele streine, amănunte privitoare la acțiunea delegaților României în desfășurarea conferinței dela Bruxelles.

Comisiunea minorităților de pe lângă Liga Națiunilor s'a întrunit la Bruxelles spre a discuta și admite raporturile ce urmează a fi înaintate plenului societății, în vederea noii sesiuni.

Au luat parte la aceste importante lucrări: Sir Dickson și Napier, din partea Angliei; Ady, din partea Japoniei; d-nii Auar și Prudhommeaux reprezentanții Franței; Baronul Cipico, delegatul Italiei; contele Bersistorff delegatul Germaniei și d-nii Lucacs și Paikert, reprezentanții Ungariei.

România a fost reprezentată la această conferință de către d-nii profesor deputat Mircea Djuvara și N. D. Ciotari, din Ministerul de externe.

Desbaterile cari au durat câteva zile au fost urmărite de către delegații speciali ai tuturor ministerelor de externe și de numeroși trimeși ai presei din Europa și de peste Ocean.

D-nii Lucacs și Paikert, reprezentanții Ungariei au prezentat în prima zi două rapoarte, prin cari cereau:

1. Că în Consiliul Ligii Națiunilor să fie admis pe viitor, un reprezentant al tuturor țărilor învinse cari în urma războaiului au minorități în cuprinsul statelor învingătoare.

2. Să fie întocmit un studiu al dreptului de autodeterminare pentru toate popoarele în vederea unei aşezări politice mai drepte în Europa.

Delegații României s'au opus ca aceste două rapoarte să fie aduse în discuție. D. Mircea Djuvara, într'o amănunțită expunere a arătat că întrucât admiterea cererilor formulate de deleg.ții Ungariei ar constitui o îndepărtare de litera tratatelor în vigoare comisiunea învinsă la Bruxelles n'ar îndă de a se modifica aceste tratate trebuie să respingă rapoartele. Și rapoartele fără o altă opunere au fost respinse.

Un statut general al minorităților

Nărușind să-și impue cele două rapoarte, d-nii Lucacs și Paikert au formulat o nouă cerere și anume: „Trimiterea chestiei minorităților, în fața unei anumite societăți de drept, care să studieze și să se pronunțe asupra drepturilor pe cari acestea ar fi în măsură să le reclame dela puterile stăpânitoare.”

Primul delegat al României, luând cuvântul asupra acestei noi cereri a formulat următoarele obiecțiuni:

a) Dacă este vorba să se dea curs propunerii d-lor Lucacs și Paikert chestiunea să se trimească în studiu nu unei singure asociații de drept ci în fața tuturor asocia-

țiilor existente azi în Europa. (Obiecțiunea d-lui M. Djuvara a fost găsită ca foarte întemeiată și deci aprobată);

b) Dacă minoritățile amestecate statelor în mijlocul cărora trăiesc că au drepturi ele nu trebuie să uite că au și datorii. În consecință, delegatul României a cerut și conferința a admis: Ca atunci când se va trimite asociațiilor chestia minorităților, acestea să fie invitate a se pronunța nu numai asupra drepturilor dar și asupra datorțiilor pe care ele le au față de statul în care trăiesc;

c) În conformitate cu o hotărâre luată la Lyon, delegații noștri au mai cerut ca, noul regim codificat, al minorităților să fie aplicabil tuturor statelor mari și mici.

Cererea de mai sus a fost combătută cu multă energie de reprezentanții Angliei și Italiei, adică Sir Dickinson și baronul Cipico. Aceștia au declarat că deși au votat alături, la Lyon, cauza amintită acum de delegații români, nu o mai pot lua în considerare deoarece ovină publică engleză și italiană au dezaprobat orice control.

După lungi debateri, chestiunea fiind pusă la vot iar punctul de vedere susținut de deleg.ții români obținând unanimitatea, a rămas stabilit principiul de egalitate al drepturilor și îndatoririlor pe cari statele mari și mici trebuie să le aibă față de problema minoritară.

Delegații Angliei au cedat în fața voinei majorității.

Atitudini conciliante

Guvernul bulgar, prin reprezentantul său d. Penakoff, formula o plângere contra României, referitoare la regimul imobiliar aplicat cu severitate, minorității bulgare în cadrulul.

Delegatul român, asigurând pe cel bulgar că orice plângere dreaptă va fi cu ultimă satisfacție de autoritățile noastre, d. Penakoff a retras protestul, motivând acest gest cu relațiile cordiale, ce sunt pe cale a se stabili între guvernul dela Sofia și cel dela București. Comisiunea a rămas cu totul satisfăcută în fața spiritului împăciitor care a animat pe cei doi delegați.

Chestiunea lui „Numerus clausus”

Într'un raport întocmit și înaintat conferinței spre a o documenta asupra faimosului „Numerus clausus” reclamat, îndosărit, de studenție în universitățile Europei centrale, se afla și un pasaj ce privea îndreptărea României. Se afirma în acest pasaj că la noi în țară s'au produs mișcări violente, cari au dus chiar la închiderea universităților și se mai spunea că lege în baza căreia funcționează învățământul universitar din România e aceeași ca și cel dinainte de război.

D. Mircea Djuvara a ținut, din capul locului, să clarifice chestia următoare: Lege vechi în baza căreia funcționează azi învățământul nostru superior, sunt sau nu liberale?...

Le gardul de munte între războaie.

Cătam uitat cu ochii spre bătrân:

Pe patul vechi, la umbră și răcoare,

Dormea în pădure cu scrisorile mame.

AL. IACOBESCU.

Din comorile arheologice ale României

— Tezaur de obiecte antice de argint —

Pe lângă numeroasele tezaur de obiecte antice de aur, descoperite în țara noastră, merită să fie menționate în mod special o serie de tezaur de obiecte antice de argint, cari prezintă un mare interes pentru istoria culturală a României.

Cele mai multe dintre tezaururile aceste din urmă sunt compuse din mii de obiecte de poadoabă: fibule, brățări, coliere, locele, etc., cari sunt foarte asemănătoare între ele ca formă și factură, astfel că fără multă greutate se poate recunoaște originea sa comună și proveniența lor din aceeași epocă.

În unele din aceste tezaururi s'au găsit pe lângă obiectele de argint, diferite specii de monete, cu ajutorul cărora li se poate afla în mod precis epoca și se pot trage totodată conluzii sigure și asupra epocii obiectelor

asemănătoare din tezaururile lipsite de monete.

Vom descrie aici câteva din aceste tezaururi: 1. Tezaurul din Cerbel (jud. Hunedoara). În Octombrie 1874, cu prilejul lucrărilor șoselei ce duce dela Rogași la Oâvozdea, s'a descoperit lângă satul Cerbel o urnă mare de lut, în care se afla un vas de bronz plin cu obiecte și monete de argint.

Obiectele erau următoarele:

Două fibule de formă simplă, dintre cari una foarte bine conservată, cealaltă stricată, două brățări, din cari una deschisă, formată în trei sârme groase învârtite, pusă parțial și usite la capete în încheie spre a se încheia, două coliere lucrate din lăm: subțiri de argint. Unul are suprafață exterioară ornată cu 16 rolete în relief, așezate câte două, la distanțe egale, între frule perlate rase delungul marginelor lamei, cealaltă este împodobită cu un sir de rozete ce merge d la un capăt la celălalt al lamei, paralel cu liniile perlate de pe margini. Primul colier are la capete un cârlig și o verigă spre a se putea încheia, și doilea are capetele încheiate.

Un fragment de lanț lucrat din inele simple, parte lungăre, parte rotundă, trei inele simple și cinci spirale mici deasemenența cinci fibule mici de sârma învârtită.

Cât privește monetele, erau 491 dinari români de a giat din epoca anterioară lui

În fața acestei întrebări și a datelor furnizate, raportorul a fost silit să recunoască cum că legile noastre școlare sunt absolut libere.

Distinsul delegat român a mai arătat că legile și regulamentele d. la noi, în ce privește înscrierea în facultăți, nu fac nicio distincție între creștini și evrei, proba că este așa stă în marele număr de studenți evrei în cele patru universități din România.

S'a mai arătat, că, oricâteori unii turburatori au încercat să turbure ordinea în facultăți guvernul a luat aspre măsuri pentru restabilirea liniștii, fiind susținut pe această cale de reprezentanții tuturor partidelor cu răspundere.

Turbările studențești din România — a adăugat delegatul nostru — n'au un caracter antisemit ci economic. Sărăcirea prin exproprierea clasei burgheze și dăunarea din timpul războiului au făcut ca studenții români să ducă o viață de adevărați mucenici în vreme ce speculanții își etalează luxul în toate împrejurările.

Ca să se vadă că studenții români nu se lasă atrași nici în luptele de rasă nici în cele de clasă, e destul să fie amintite în cercările nemăritate pe cari, le-au făcut comunistii ruși în timpul din urmă de-astrage în apele lor turburi acest tineret cu sufletul curat. Nu numai că încercările au fost zadarnice, dar studențimea a fost cea dintâi care a cerut guvernului român să ia măsuri energice și eficace împotriva nebuniei bolșevice de peste Nistru și să formeze prin aceste măsuri un dig apărător al Europei.

Un expozeu al dlui I. G. Duca.

D. I. G. Duca, ministrul afacerilor străine a făcut ieri, la Cameră, un amănunțit expozeu asupra situației externe, în legătură cu diferendul provocat de guvernul dela Berlin.

Au luat parte la ședința intimă de ieri, deputații din majoritate și din opoziție.

Pentru stăvilirea emigrării

Pentru a stăvilii emigrările în țări străine ministerul muncii a luat o nouă serie de dispoziții.

Astfel agențiile de vapoare nu vor mai avea voie să se oblige de a procura pașapoarte ci să se limiteze numai la vînderea biletelor; nu vor mai avea permisiunea de a face reclame arătînd viața din alte țări; nu vor mai avea voie să transporte emigranți decât pentru țara unde aceștia voiesc a pleca.

Acontările biletelor se vor face sub rezerva obținerii pașapoartelor și a vizei de emigrare din partea consulatului țării unde vor să meargă.

Ungaria cere dezarmarea statelor vecine

Budapesta. 26 (Radior). — Ministrul apărării naționale conte Csoki, a declarat cu prilejul deliberărilor asupra bugetului, că Ungaria este complet dezarmată și că a îndeplinit toate obligațiile ce decurg din tratatul de pace. În consecință controlul militar al Ungariei este de prisos. Ungaria a protestat în contra sistemului de investigații și n'a încetat să accentueze asupra imposibilității cheltuielilor enorme ale sistemului mercenar. Ungaria are numai 35.000 de soldați pe când vecinii săi au 350.000 de soldați bine echipați. Ungaria și-a îndeplinit obligațiile, pe când vecinii săi continuă în mod nemăsurat să se înarmeze. Nu se poate pretinde că Ungaria ar fi în stare să turbure pacea. Tratatul de pace a stipulat în primul rând dezarmarea Ungariei și în al doilea rând dezarmarea celorlalte țări. Primul pas s'a făcut de mult al doilea pas se vede. Ceream ca și celelalte state să îndeplinească obligațiile.

Iuliu Caesar. Ei se grupează în 170 de specii purtînd numele aproape ale tuturor monedelor romane dela începutul republicii și pînă la Cn. P. mezel din anul 45 î. d. Cr. Printre ei erau și câteva imitații barbare de dinari republicani.

Astfel se poate stabili cu precizie că tezaurul din Cerbel n'a putut fi îngropat decât cel mai tîrziu la anul 45 î. d. Cr. și deci că obiectele de argint ce conținea el, erau uzitate la Romani în prima jumătate a secolului I î. d. Cr.

2. Tezaurul din Sămeșul-cald (jud. Cojocni). Un alt tezaur compus din obiecte de argint amestecate cu monete, s'a găsit în anul 1844, în satul Sămeșul-cald aproape de Cluj.

Obiectele erau: a) un inel simplu de sîmă de argint, pe care erau înșirate 9 ace de sîmă învîrtită, ce aveau la un capăt o mică verigă, iar la celălalt erau ascuțite; b) un lanț rupt în două bucăți, cam în genul celui din Cerbel.

Monetele, în număr de 438 bucăți, erau de două specii: 120 de dinari republicani dintr-un an 201 — 50 î. d. Cr., și 318 drahme din Dyrrhachium din aceeași epocă. Prin urmare acest tezaur este contemporan cu cel mai sus.

3. Tezaurul din Oura Văii (jud. Arad).

Dreptul de a ucide?

„Nec visa, nec audita, nec intellecta.“
Hypocrite.

Tribunalul din Sena în zilele aceste a adus sentința de achitare în cauza actriței Stanislava Uinskă, care a fost acuzată cu aceea, că a omorît cu arma pe bărbatul său, un tânăr scriitor Jan Zinovky care suferea greu de cancer.

Chestiunea aceasta a relevat din nou în presă și în lumea științifică, întrebarea, așa de mult discutată, că oare este permis să grăbești moartea unui suferind la care nu mai este nici o speranță? Cel mai chemat a răspunde la această problemă este doamna medică. Să vedem, cari sunt păreri formate în jurul acestei chestiuni?

Medicii francezi sunt aproape unanim contra unei intervenții forțate. Americanii însă au mai multe puncte de vedere și la ei pe timp ce trece se recunoaște din ce în ce mai mult dreptul de a omori. Este interesant însă, că și la francezi s'a găsit o părere destul de auto izată a unei medici Dr. Delanay, care susține o formulă ce s'ar putea concretiza în următoarele:

Medicul care stă în serviciul științei are datoria, de a pune capăt suferințelor unui bolnav incurabil.

Chiar și în literatură aflăm utilizat subiectul acesta. Imi aduc aminte de o năvelă, în care eroia — o rusoaică — (scot în evidență acestă din cauza mentalității specifice rusești) a cărei soț suferă tot de cancer și din cauza aceasta trece prin crize și dureri nedescrisibile. Al salvă, a-l mîntuie pentru viață este imposibil. O intervenție medicală nu i-ar putea decât prelunge chinurile pe un timp foarte scurt. Soția lui, după frământări și zbuciumări i delungate, se hotărăște să-i deie mai multe injecții de morfină. Și o face aceasta nu numai din propria ei

convingere, ci la cerința repetată a soțului ei.

Academicianul Paul Bourget, într'un roman psihologic, tratează deasemenea această temă. Figurează în acest roman un medic tânăr care este chemat în provincie pentru a fi consultat de către un conte care suferă o criză de uremie, în fază periculoasă, mai precis mortală. Poate fi vorba numai de câteva ceasuri încă. Înainte de criză contele aflase, că soția l'a înșelat în trecut și că un copil din cei trei pe cari îi are, nu este al său. Nainte de moarte ar dori să se răzbune și intenționase să cheme pe copil la sine, să le descopere rușinea familiei și să le spună: „Uau! dintre voi e bastard!... Care? Nu știu. Căutați... și vă uitiți pentru aceasta“. La capătul bolnavului sosește conțesa. Un ultim schimb de vorbe agitat, contele cade în sincope, care îl amuțește. În acest moment sosește medicul, care cunoaște motivul acestor frământări. Dilema în fața căreia se află este următoarea:

A sîngera pe suferind pînă va putea să revie măr pe câteva ceasuri ca să-și execute răsunarea, sau a se abține dela o intervenție medicală, făcînd ca nenorocitul să decă cu sine în mormânt secretul? După o luptă sufletască scurtă, medicului îi vine în minte un dicton alu Hypocrites: „Nec visa, nec audita, nec intellecta“. Nu e voie să vad, să aud și să înțeleg nimic, datoria lui este de a face aceea ce știința lui dictează în cazul de față. Virtutea triumfă. Contele revine la sine, la patul de moarte vede copiii săi îngenuchiți, cari cu ochii în lacrimi și rugători privesc spre el. El se îndușoară, îi atrage la piept și, emoționat, îi îmbrățișează. Dar emoțiunea e mortală. Nu mai suportă durerile și, peste câteva minute moare. (Dr. S. T.)

Conflictul româno-german

Aprecierile presei străine

Alături de marile cotidiane franceze, ziarul „L'Information“, a cărui imparțialitate este cunoscută tuturor, explică acest conflict prin prisma istoriei, conchizînd la legitimitatea pretențiunilor României față de Germania.

După ce arată elanul cu care România a intrat în războiul cel mare ziarul francez enumeră condițiunile monstruoase impuse de Germania prin ocupațiunea ce am suferit: aputarea teritorială, rețineriuni samavolnice, obligațiunea pentru România de a plăti cheltuielile de ocupațiune, atașarea unui german pe lângă fiecare minister român, controlul comunicațiilor etc. Mai mult decât atât: i se impune României să renunțe la repararea daunelor cauzate pe teritoriul său prin măsurile militare germane, pe când Germania cere repararea tuturor pagubelor rezultate din operațiunile ei militare. Germania învingătoare pentru un moment merge și mai departe.

Ea cere amnistia pentru violările legilor de excepție îndreptate contra streinilor vrăjmași, școlile germane din România sunt scoase de sub autoritatea Statului român, creditele deschise și fondurile depuse de Banca Națională sunt imobilizate, societățile germane iau existența legală în România, subuzul și societățile germane pot dobîndi imobile în România, Germania se bucură de clauza națiunii cea mai favorizată, acaparează petrolul, căile ferate, liniile aeriene, cablurile marine, porturi pe Dunăre. Și ca culme, România era obligată timp de șapte ani să livreze Germaniei și Austriei, surplusul de cereale, furaj, legum, vite, păsări, textile etc. Statul român este spoliat de orice proprietate asupra petrolului, ce-

dează monopolul zăcămintelor, stabilimentelor și căilor publice unei Societăți pusă sub protecția legilor române și scutită de aplicarea regulamentelor de poliție română, iar litigiile vor fi judecate în ultimă instanță de tribunalul din Leipzig. Punct cu punct, Germania învingătoare pentru o clipă, uzurpa României toate drepturile sale.

Dar condițiunile acestui tratat monstruos, au fost agravate prin felul cum Germania a înțeles să le execute. „Mackensen și statul lui major administrativ și economic guvernează țara; poliția este germană, limba germană devine obligatorie în toate școlile; germanii încașează impozitele române, vîrsăușant la două imprumuturi forțate de o jumătate miliard, rambursarea hîrtiei monede emisă de Banca Generală, filială a lui Diskonto-Gesellschaft; ei emit prin Banca Generală bilete, de formă acoperite de aurul german. Populația redusă la sclavie, militarizată constrănsă să lucreze pămîntul, a cărui recoltă este trimisă în Germania. Pădurile sunt tăiate. Proprietățile refugiaților sunt confiscate și încredințate sechestrilor, prusieni nobili care se îmbogățesc.“

Și mai departe. „Materialul spitalelor este expediat în Germania, și în lipsa de medicamente și îngrijiri, tifosul epidemic face ravagii. Reclamațiunea este ridicată la rangul de instituție, de jaf organizat. Se ia totul pînă și măgarele de alamă dela uși; la Brașov se lasă fiecarei locuitor patru cămăși, una pereche pantaloni, una saietă.“

România, scăpată de jugul german, și înfrățindu-și unitatea națională, însă goliță

de cereale, vite, combustibil, trebuia să-și panseze rănile și să-și repare ruinele.

Astăzi ea reclamează dela Germania restituirea bunurilor luate de năvălitori și rambursarea nu a tuturor biletelor emise în ocupațiunea germană, adică 350 milioane aur, ci, din spirit de conciliere, numai 100 milioane mărci.

Festivalul Școlii superioare de comerț, de fete, din Arad

Arad, 27 Februarie

În seara zilei de 26 Februarie a avut loc în sala festivă a hotelului „Crucea Albă“ — un minunat festival artistic, dat de către comitetul de conducere al Școlii superioare de comerț, de fete din localitate.

La orele 9 sala devenise neîncăpătoare numerosului public participant și mulțumită măsurilor luate de către dl. Suciu, directorul școlii, nu s'a ivit nici o nemulțumire.

Festivalul a început la orele 9 și jum. după programul de mai jos:

Partea I.

1) „Somnoroase păsările“; 2) Dans național, executat de elevele Chechich M. și Murinovic I.; 3) „Traviata“ de Verdi, la pian eleva Vajda E.; 4) „Un duel“ de Gh. Topăreanu recitat de eleva Doval M.; 5) „Dans japonez“ executat de elevele: Andon M., Borbey I., Beher K., Pohl E., Spitzer O. și Fetis I.; 6) „Märchenwurmchen“ de Schumann și „Păsările“ de G. Ventura, voce de el va Bozachi-vici; 7) „A kis irgy“ de Zoldi, recitat de eleva Poliak E.; 8) „Serenada“ de Toselli la vioară eleva Popits și la pian eleva Berghammer St.; 9) „Valse II“ executat la pian de eleva Gombos O.

Partea II.

10) „Cămpăncă“ dans național executat de către elevele: Dragos E., Musca C., Cozma L., Szekely E., Myer St., Mihuta M., Doval M. și Șaban V.; 11) „Blestemul bardului“ de Uhland — traducerea St. O. Iosf — declamație de eleva L. Cozma; 12) „Juli-măși și n'am cui“ de Gh. Dima, voce,

de eleva Gabor M., acompaniament la eleva Boroghy B.; 13) „Pierrot și Pierrette“ executat de către elevele Engel Riszto L.; 14) „Tanhauser“ transpuse Liszt, la pian eleva Bodoghy B.; 15) „Valse Chopin“ dans, executat de către elevele: Solomon B., Doza V., Lovajda E., Coarlet I., Revesz P., d'Elva și Ioanovits Gh.

Execuția programului a dovedit pe parte — că această școală are o mulțime de talente; iar pe de altă, că profesorul își dă toată sîrguința pentru a instrui și cultiva aceste talente în cel mai demn mod posibil.

Festivalul din seara de 26 Februarie bucurat de toate calitățile festivalului, lare, cu atât mai mult cu cât s'a ținut în direcția a avut de înfrîmînat multă ajunsuri, cunoscut fiind faptul că această școală are eleve de mai multe naționalități.

Publicul a aplaudat îndelungat fiecare măr al programului și în special, dansurile naționale românești. Este un început care nu poate decât să ne bucure. Într-adevăr găsim frumos gestul — un singur cui — de a face ca cea mai mare parte a elevelor să poarte costume naționale. Pătrunse un cât mai reușit rezultat material, ca în anul școlar de conducere a amenajat un buget în chiar cuprinsul sălii, unde se a fost făcut de elevele școlii, dovedind minunată aptitudine gospodărească, ex-citarea programului a urmat dansul vegheria avîndu o tot timpul corpul fesoral, care merită toată lauda.

Correspondențe din județ

Păncota, (26 Febr. 1925.)

Agresiune. — În seara zilei de 23 febr. vre-o cîțiva flăcăi minori au atacat și bătut pe tinărul Mihuta Iosif spargîndu-i capul în 3 locuri.

Agresorii și-au primit pedeapsa cuvenită.

Dale Carnevalului. — În ziua de 24 Februarieșii au serbat obiceiul carnavalului umblînd pe străzi — cântări pe cai înșpanați cu panglici de diferite culori — cu „huzi și credii“ cari erau așezați pe o roată agățată de o trăsura fără lozri trasă de 4 cai. Se zice că, dacă credii se va mîndări pe haine, atunci va fi rod bun în cămăpă și cum anul acesta a fost noroiu deșjos, se așteaptă, după — credința poporului — un rod îmbelșugat în cămăpă. Voin vedea.

Dela această serbare n'a lipsit nici veselie și cum în Păncota este vin deajuns și bun, frății Pocsay uîndu-se prea adînc în fundul sticlei, au început a fi cam gălăgioși, dar poliția i-a pus de cu vreme la adăpost calmîndu-i.

Acest carnaval a avut și urmări triste pentru locuitorul Hauptmann Antoniu, căci venind feciorul său Carol abia în ziua următoare acasă — așa cum pe la amiază — s'a luat la căerță cu tată-său și luînd feciorul un hîrlet a sput capul tîndu-i și urechea în două.

Concert. — Corul meseriașilor Români din Păncota va aranja în seara de 1 Martie sub conducerea dlui N. Vlădica inv. în sala hotelului DACIA, un concert împreunat cu reprezentațiune teatrală urmată de dans.

(P.)

Limitarea înarmării

Lafayette, 24. — Presa franceză și marșdică contra participării germane la toarea conferință interaliată pentru amare, dat fiind că chestiunea de reîreprezentă pentru Germania exrea strictă a tratatului din Versailles.

După „Le Matin“, guvernul soșcă participarea germană rămîne înăbibilă în tratativele privitoare la aplicatatalui din Versailles, rămîne însă pînă în ceceare privește proiectele străintratrat, cum a fost în capul pînă la Dawes.

Washington. — Corespondenții timpWashington el ziarului „Times“ au privopinia publică americană este în genervorabilă reducerei armamentelor. Adîn cazul când tratativele nu ar da în satisfăcător, publicul american ar sunînarmărilor excesive, imposibilitatea și rentă a unor puteri de-ași lichidatoriile.

Constantinopol. — În urma invitațamite din partea Soc. Națiunilor guțurc a hotărît să ia parte la conț pentru amitarea armamentelor.

avînd la un capăt câte o verigă, iar celălalt capăt ascuțit; d) douăsprezece atîrnători de aceeași mîrime ca și cele 0,35 până la 0,45 cm. avînd la amîndouă capete câte o verigă; e) două fragmente, cari par a fi din ghirlanda de frunze a brășării.

Deși împreună cu aceste obiecte nu s'au găsit monete, totuși după factură și formă se vede bine că sunt contemporane cu cele din tezaurile de mai sus, deci din primul veac înainte de Cristos.

6. Tezaurul din Giora (jud. Alba-Iulferioară). În 1821 s'a găsit în acest sat un tezaur compus din 4 brășări de sîmă simplă de argint, 5 podoabe în formă de discuri și tuburi; un inel de argint cu mai multe ace înțirate pe el; 5-se fibule simple de argint; două coliere de sîmă sîmă învîrtită; trei mici spirale de argint și o placă de argint reprezentînd două figuri omenestii așezate față la față și de o execuțiune tehnică grosolană. Obiectele acestea sunt de aceeași factură și artă ca și cele de mai sus, deci din aceeași epocă.

7. Tezaurul din Mediaș. Lângă acest oraș, renumit și pentru un tezaur mare de dinari romani republicani, s'au desco-

perit în anul 1829 un număr de 53 de obiecte de argint: fibule, brășări în spirale atîrnătoare, etc. de aceeași formă și lucrătură ca și cele de mai sus.

8. Tezaurul din Seneș (jud. Târnava mică), aflător în Muzeul Bruckental din Sibiu, este de aceeași natură. El conștă din o brășară de argint în spirală, ca cea din Oradea-Mare, dar terminată la cele două extremități în capete de șerpi, un colier de sîmă învîrtită, trei inele de sîmă de argint, și un fragment de fibula. Deci din aceeași epocă cu cele de mai sus.

Brășări în spirale, cu extremitățile în formă de capete de șerpi, s'au mai găsit la Olper (jud. Dobăca în 1850) la Hitar (jud. Târnava mică), la Valdei (jud. Hunedoara) și la Pojana (jud. Turda, în 1859).

Conere de sîmă învîrtită de argint s'au mai găsit la Moigrad pe celebrul dela Magura (jud. Simleu) și la Pojana (jud. Turd.).

Fibule și inele de argint s'au găsit aproape în toate aceste localități.

Epoca în care s'au purtat la noi astfel de podoabe se poate fixa cu ajutorul monedelor, este primul veac înainte de era creștină. Cât privește proveniența acestor

obiecte iarăși nu e greu de stabilit momentul în care produse la fel înțeles în Italia, iar la noi le găsim adeseori etecate cu dinari romani și cu drachme Apollonia și Dyrrhachium.

Este sigur deci, că ele au fost adu noi din Italia, în același timp cu dinari mani, deci prin mijlocirea comerțului care italienii au început să-l facă cu încă dela sfîrșitul secolului al II-lea î. Cr. și care a luit o dezvoltare mai în timpul regelui Buerebista, înteme primului stat unitar al Daciilor și cel stabilit pentru prima oară legături mtiase cu republica romană.

Despre existența acestor relații ciale între Daci și Romani în primul înainte de era creștină ne vorbeș și roasele tezaure de dinari romani bicanici, ce s'au găsit în diferite regi Daciei, fără să fie amestecați cu obiecte argint și cari nu suat altceva decât prez zite de bani de ale negustorilor din timp.

Iată deci cum cu ajutorul obiectelor monetelor antice se poate lămuri o din istoria noastră, despre care celti zvoare istorice nu ne dau nici o informă precisă.

Artistice -- Culturale

Pentru statuia lui Eminescu

Cercul cultur „Ramuri“ a hotărât organizarea unui ciclu de conferințe Eminescu, care se vor ține în mai multe orașe din Oltenia și Banat și al căror câștig bănesc va merge să sporească fondul trebitor ridicării statuiei lui Eminescu la București în cadrul acestui ciclu până în prezent s-au înscris să confereze: dl. Iorga, dl. C. Șabau, dl. Făgăleț directorul Institutului „Ramuri“, dl. Mitu Stoenescu decanul baroului, dl. Dolj și deputat, dl. Ștefănescu Gălbeneanu avocat, dl. Penciu și dl. Fortușescu profesori, dl. Ion Ștefănescu prof. universitar, dl. Pamfil Ștefănescu, dl. Locot. Ștefan Bălcăș și dl. Ioan Ilie profesor de literatură română la liceul din Craiova.

Turneul Aristide Demetriad în Ardeal

Dr. Aristide Demetriad, însoțit de conducerea „Teatrului de Vest“, care credem că va lua ființă în scurt timp, fiind întărit de un reprezentant al ziarului teatral „Rampa“, dă să aibă intenționează un turneu peste Carpați, adică să răspundă la invitația „Turneului pe care îl întreprind în prima jumătate a lunii Martie în Ardeal“ — spune dl. Demetriad — care are două scopuri: întâi, de a răspunde trușorilor maghiari din Cluj, care a jucat la București — fapt care m'a făcut să anunț pe alții reprezentarea piesei „Tălmăș“ de autorul ungur Melchior Lengyel; și al doilea, de a promova cultura culturală națională, prin reprezentarea poemului dramatic „Făt Frumos“ de Horia Furtună, cea mai tipică lucrare din literatura reșe frumoasă a nostru basm românesc.

Succesele maestrului Enescu în America

Confratele nostru „America“ ne aduce următoarele informații prețioase despre succesele obținute de marele nostru compozitor maestrul Enescu:

Maestrul Enescu a fost îmbrățișat aici, ca și acasă, cu toată căldura. Dileta primele concerte americane l-au pus alături de cei mai mari violiniști și lumeni, pentru că în cel mai mare succes să se desprindă cu gândul că el e unul dintre cei mari, și cel mai mare.

Pe alocurea, această întâietate i se

cedează, dar acolo unde e instituită, — cum se întâmplă și în domeniul muzicii, — tirania criticii, Enescu e lăsat încă între „cei mai mari“.

Modest cum e, maestrul nu se omoară de aceasta. Cum e vesel, îndrăgitor de artă sa, cum sunt oamenii înțelegători, care ca dânsul lasă altora să l'pună unde or vrea, pe fuzorii cei de sus a scării.

Noi, care nu putem avea pretenția de a-l înțelege și cari, fără îndoială, vedem într'ânsul pe cel mai slăbit fiu al țării noastre, vom face poate greșeli, atunci când îndrăznim a vorbi de muzica sa.

Altorii li e dată bucuria de a vedea într'ânsul pe maestrul, pe solul zeilor.

Ne place însă a urmări cele ce se scriu și se spun desore dă sul.

Când a venit prima dată în America — așa se povestește — vaporul întârziase cu două zile. Așa că, maestrul li rămăsese numai câteva ore pentru a intra în tainele unei bucăți foarte grele și anume: compoziția Parthétique Symphony de Tchaikowsky, pe care nu o cunoșteau aproape de loc. Ajuns la New York și-a procurat prin mijlocirea lui Walter Damrosch, conducătorul orchestrei simfonice de la New York, notele compoziției lui Tchaikowsky, pe care a studiat-o în tren, între New York și Philadelphia, în drum de abia câte va ore.

Când a sosit la New York a pus în mișcare publicul conducând întreg programul din memorie.

Americani cari apreciază orice efort deși unii încearcă a ne convinge, că printre ei sunt foarte puțini acei cari știu aprecia muzica bună, s'au convins că Enescu era într'adevăr mai mare de cum criticii muzicali voiau să o admită la început.

Enescu pe lângă că e un neîntrecut conducător, e compozitor și un violonist neîntrecut. Pe lângă aceasta, mai cântă la pian, violoncel și orgă.

Franta și Rusia

Se anunță din Paris că va apare în curând a o revistă intitulată „Franta și Rusia“.

Această revistă consacrată apropierei franco-sovietice, va număra, se spune, printre colaboratorii săi, în afară de Crasim, Ștepanov și Madvany, pe d-nii: de Monzie, Ch. G. de Victor Marguerite.

Se adaugă că revista va fi subvenționată de guvernul sovietic.

Accidente de tramvai

În seara zilei de 26 Februarie tramvaiul electric — care trece prin comuna Micalăca la orele 8 — a lovit g'av pe muncitorul Svetelco Adam, care se afla pe linie în stare de beție. Tramvaiul oprind la timp, nu i-a cauzat și alte răni, decât o leziune la c-o. Întâmplător în tramvai se afla și dl. procuror Gitta care a spus că rănitul să fie legat cu bandage provizorii și să l'aseze într'un compartiment. Tramvaiul mergând mai departe, înaintea primării, cu câteva sute de metri, se întâmplă și al doilea accident. Târ-nul Vasile Muntean din comuna Micalăca venind din Arad cu trăsura, s'a oprit la un cunoscut al său.

În timp ce el a intrat în casă trăsura lăzând o afară, tocmai pe linia tramvaiului. Venind tramvaiul a lovit în trăsura și tot odată a rănit ușor și pe V. Muntean care tocmai se repezise să dea căruța la o parte. Tramvaiul oprindu-se, conducătorul i-a făcut observații nemișcării locului, care însă în loc a se mulțumi cu tăcere a început să-l injurie. Dl. procuror Gitta însoțit de un polițist, l'a invitat să merge la primărie, unde la legitimat, făcându-i aspre observații pentru purtarea față de conducătorul tramvaiului. Dsa voind apoi să telefoneze la Arad, ca la sora tramvaiului salvarea să fie solicitată la gară pentru ridicarea rănitului, i-a fost imposibil din cauză că acest telefon este aproape în permanentă defect.

Aducem acest fapt la cunoștința autorităților, pentru a lua măsuri în consecință, iar pe de altă parte locuitorii din Micalăca sunt rugați a fi mai cuvinștoși și cu mai mare băgare de seamă la trecerea tramvaiului prin sat.

Schimbarea mersului trenurilor Căii Ferate Arad-Podgoria

Trenurile de persoane ale Căii Ferate Electrice Arad-Podgoria, cu începere de la 1 Martie vor circula în modul următor:

Plecarea de la Arad: 5 o. 10 m., 8 o. 00 m., 11 o. 30 m., 14 o. 40 m. și 18 o. 00 m.

Plecarea de la Pâncota: 5 o. 7 o. 58 m., 11 o. 22 m., 14 o. 32 m. și 17 o. 52 m.

Plecarea de la Radna: 5 o. 20 m., 8 o. 16 m., 11 o. 44 m., 14 o. 54 m. și 18 o. 14 m.

Moartea lui Branting

O scurtă telegramă a anunțat înțetarea din viață a fostului prim ministru al Suediei, Branting.

Sunt numai câteva zile, decând obligat de lunga suferință care-l împiedea să-și exercite în mod efectiv guvernarea a părăsit fruntea guvernului.

Cu Branting moare unul din cei mai ilustri apărători ai păcii universale. În calitate de prim ministru al Suediei și de delegat al acestei țări în Liga Națiunilor, d-sa a fost un apărător a convențiilor internaționale pentru organizarea păcii.

Sub guvernarea sa, guvernul suedez a elaborat la un moment dat proiectul de dezarmare a Suediei.

Branting a fost până la moarte șeful partidului socialist suedez.

Un nou atac banditesc în Dobrogea

În legătură cu d'scoperirea organizațiilor comuniste din Dobrogea-Nova, șeful serviciului de siguranță din Varna d. Dincoff, sosise alături la Bazargic, pentru identificarea unor gaze de bandiți.

La orele 7 seara, câteva minute după ce d. Dincoff și comandantul grănicerilor din jud. Caliacra eșiră din localul primăriei din com. Vălcioi, — comuna situată în apropiere de graniță, primăria a fost atacată cu focu de armă și granate de un grup de 10-12 bandiți, — cari probabil li mai credem în primărie.

A fost omorât un pădurar și răni foarte grav ajutorul de primar.

S'au organizat imediat potere pentru urmărirea bandiților.

În comuna Hăzibiosel (jud. Caliacra) au fost descoperite mai multe comitete revoluționare. Au fost operate, numeroase arestări.

Până eri numărul celor arestați în jud. Durostor trecea de 65.

Reglementarea comerțului de arme

LAFAYETTE, 26. — Turcia a anunțat că va participa la conferința internațională de la 5 Martie, privitoare la comerțul cu arme. Germania va lua de asemenea parte.

— 00 —

Bibliografie

A spărut în editura: „CARTEA ROMÂNESCĂ“:

Manual metodic pentru predarea cântului în școlile primare de Alexandru Voevidă, director școlar și compozitor. — Prețul lei 35.

Cartea babei Filarea poem grotesc în versuri populare, cartonaș, ilustrat, preluat de „Cartea Românească“, de Cleante Spireasa. — Prețul lei 40.

Cunoștințe Folositoare, Seria B, No. 36: „Om și societate“, de Alex. Slugă, profesor. — Prețul 3 lei.

De vânzare la principalele librării din țară.

Semnarea

contractelor privitoare la reparatiunile ce ni se cuvin dela germani.

Au fost semnate contractele privitoare la reparatiunile ce ni se cuvin dela germani.

Aceste reparatiuni, care ni se vor plăti în natură, vor consta din material de cal-ferat, în special șine de tip mare, material de ateliere și de poduri.

Tot în contul acestor reparatiuni urmează să ni se mai livreze și 40 locomotive, pe lângă cele 110 vagoane de pasageri ce ni s'au livrat.

O comisiune, după îndeplinirea formalităților, va pleca în Germania spre a lua în primire materialul ce ni se cuvine.

Cu toate că aceste reparatiuni ni se plătesc după planul Dawes, este mai mult

ca sigur că, în urma tensiunii dintre statul nostru și Germania, pe chestia despăgubirilor în afară de planul Dawes, comisiunea română va avea multe dificultăți de întâmpinat din partea germanilor cu ocazia livrării acestui material.

Funeraliile maiorului Sănătescu la Londra

Londra, 26, (Rador). — La Conventry a fost celebrat un serviciu funebru în memoria aviatorului român Sănătescu. Au fost prezenți văduva comandantului Sănătescu reprezentanți legațiunei române și ofițeri aviatori din armata engleză. Rămășițele lui Sănătescu au fost trimise apoi în România.

Parlamentul

Camera

Ședința dela 26 Febr. 1925

Ședința se deschide la orele 3 d. a.

Prezidează d. M. Orleanu.

Pe banca ministerială laud loc d-nii: d. G. Duca, G. Căpăianu, Al. Lăpădatu, general Mărdărescu, general Moșoiu.

Comunicări

D. Prof. I. SIMIONESCU protestează împotriva modului cum s'a procedat la votarea deslăntirii art. 81 din legea învățământului superior.

D. P. CARBOVICIANU, care a prezidat ședința trecută, ar tă că d-sa a procedat în litera strictă a regulamentului. Când n'a început continuarea discuției acestui proiect nici unul din deputații cari erau ins riși la cuvânt nu se aflau de față. Și atunci după ce am luat avizul d-lui ministru al instrucțiunii au pus proiectul la vot.

D. IACOBESCU vorbește în același sens.

D. CHIRVAI face o comunicare d-lui ministru al agriculturii.

Concesionarea vânzării peștelui

Se intră în ordinea de zi: interpelări în chestia concesionării vânzării peștelui soc. „Frigul“.

D. D. R. IOANÎTESCU dezvoltă interpelarea adresată d-lui ministru al agriculturii vânzării peștelui.

Această monopolizare a avut darul să aducă societății câștiguri mari, în valoare de zeci de milioane lei, — deși până la concesionarea Societății Frigul pierdea peste o treime din capitalul investit.

DI I. MANOLESCU-STRUNGA: E drept că am avut pierderi mari, dar ele s'au datorit faptului că dela constituirea societății și până acum s'au construit frigorigere cu instalații moderne, în care era natural să investim capitaluri însemnate.

Astăzi, când nu se mai fac cheltuieli e firesc să începă să vină și câștigurile la cari oricine ar investi un capital mare, trebuie să aibă drept.

DI D. R. IOANÎTESCU, în continuare, spune că contractul încheiat de stat cu soc. Frigul n'a trecut prin Parlament, cum prevede legea comercializării.

Concesionarea încheiată vine în contradicție cu legea contabilității și n'are nici autorizarea consiliului de îndrumare care funcționează pe lângă ministerul de domenii.

Consiliul acesta de îndrumare a declarat, prin vocea d-lui Leonte Moldovanu, că concesionarea peștelui soc. Frigul e ilegală.

Senatul

Ședința dela 26 Februarie 1925

Ședința se deschide la ora 3-30, sub președinția d-lui M. Pherekyde.

Pe banca ministerială d-nii Al. Constantin, G. G. Mărdărescu, dr. C. Angelescu.

DI Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, depune proiectul votat de Camera pentru modificarea art. 18 alin. II art. 19 și art. 71 din legea asupra învățământului secundar și superior, (Vii aplauze).

Se aprobă urgență.

Senatul trece apoi în secțiuni spre a se ocupa cu proiectele donate.

Ultima oră

În jurul alegerii dela Dej

BUCUREȘTI. (Rador). Comisiunea delegată de parlament pentru facerea cercetărilor referitor la abuzurile săvârșite cu ocaziunea alegerii partiale dela Dej va pleca în săptămâna viitoare la fața locului. Se afirmă, că întrucât comisiunea va constata, că unele au fost violate în cursul alegerilor, alegerea va fi invalidată, și se va fixa o alegere nouă.

Spre aplanarea mișcării studentești

BUCUREȘTI. (Rador). Senatul universitar se va întruni mâine, la care ședință decanul facultății de drept va supune un proiect, care ar da posibilitatea unui acord între corpul profesoral și studenți.

Proiecte de legi spre modificare

BUCUREȘTI. (Rador). „Dimineața“ este informată, că proiectele de lege referitoare la spirituoase și la penzi vor fi modificate înainte de a fi supuse adunării Deputaților.

Cancelarul german în agonie

BERLIN. (Rador). Starea cancelarului Ebert s'a agravat. Medicii sunt foarte pesimiști, în ce privește starea bolnavului. În cercurile politice se discută deja în jurul succesorului. În cazul unei alegeri de președinte fracțiunea din stânga va candida pe dl. Marx, iar partidele din dreapta pe amiralul Tulpitz.

O aplanare a conflictului româno-german?

BUCUREȘTI. (Rador). Ziarul „Cuvântul“ este informat, că un grup de interesați a intervenit pe lângă guvernul german, ca să facă propuneri guvernului român pentru aplanarea conflictului. Noua propunere germană, afirmă informatorul, va face posibilă aplanarea pe cale pașnică a conflictului.

BERN. (Rador). Toate zările din Elveția susțin punctul de vedere al guvernului român în conflictul cu Germania și constată că ținuta Germaniei a fost națională.

INFORMAȚIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încunoștințeze imediat când văd o neregularitate în privința primirii regulate a ziarului nostru.

— Onorarii noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască a-și aduce conturile în ordine.

Politice

A avut loc la Clubul liberal din București o constătuire a parlamentarilor din majoritate. Au luat parte și d-nii miniștri Vintilă Brătianu, I. G. Duca, general T. Moșoiu, N. D. Chirulescu și d-nii subsecretari de stat Gh. Tătărescu și Gh. Căpăianu.

Membrii majorității și d-nii miniștri au avut un schimb de vederi în jurul activității parlamentului și a proiectelor de lege ce vor fi aduse în dezbateri în actuala sesiune.

Pentru șefie

Se discută, în lumea politică, eventualitatea numirii unui nou șef al partidelor fuzionate de sub șefiile dlor Iorga și Maniu. Până acum s'a pus în circulație numai numele dlor Toma Stelian și dr. Toma Ionescu.

Dela comisiunea româno-maghiară pentru repararea averilor jud. de frontieră

Comisiunea româno-maghiară pentru repararea averilor active și pasive ale județelor de frontieră, în baza contractului de pace, compusă din d-nii Victor Hodor, inspector general; Petru Drăghici, senator; ca reprezentanți ai guvernului român, și Csaky și Ernyei, consilieri ministeriali, ca reprezentanți ai guvernului ungar, a ținut ieri 26 Februarie prima ședință în sala prefecturii jud. B-hor.

Comisiunea a discutat chestiuni generale și modul de procedare pentru îndeplinirea cât mai corectă a misiunii ce o are.

Lucrările vor începe în pref. Arad și se vor continua apoi în județele Bihor și Sălaj, comisiunea deplasându-se pe teritoriile ambelor țări, dupăcum cere nevoia.

Pentru obținerea pașapoartelor

Cercul de Recrutare Arad ne trimite, spre publicare, următoarele:

Se aduce la cunoștința tuturor solicitanților de „Adeverință“ sau „Certificate“ necesare pentru obținerea pașapoartelor, că prezentarea lor la acest cerc, nu este deloc necesară, nici pentru predarea cererilor și actelor necesare, nici pentru primirea adeverințelor sau certificatelor. Cererile se vor trimite cercului prin scrisoare recomandată, cu poșta, iar adeverințele sau certificatele se vor trimite de către cerc direct la domiciliu prin Prefectura Poliției sau Poștăria de pandarini din comunele respective. Comandantul Cercului de Recrutare Arad. Colonel (ss.) I. Georgescu.

Reprezentările I. Manolescu de astă seară

Astă seară echipa teatrului Național din Craiova va juca — pe scena teatrului orașenc din localitate — Hamlet cunoscuta tragedie a marelui Shakespeare.

În rolul titlur va apare marele nostru Ion Manolescu, despre care se spune că are o creație desăvârșită. Măine seară se va reprezenta „Clopotelul de alarmă“ de M. Hermelin și R. Cozules.

O aniversare

Comitetul Societății româno-ceslovasce „Ion Urban Jurnic“ de sub președinția d-lui N. Iorga, a hotărât sărbătorii celei de a 75-a aniversare a d-lui T. G. Masarik. Președintele republicii cehoslovace, printr'un mare festival ce va avea loc în seara zilei de 6 Martie la Ateneul român din București și la care vor lua cuvântul reprezentanții guvernului, Academiei, Universității, Scriitorilor Români, Ligii Culturale, Presei și al foștilor voluntari români.

Festivalul va avea și concursul Societății „Cântarea României“.

Noua lege a presei în Jugoslavia

Guvernul din Belgrad a depus pe biroul Camerei noul proiect de lege privitor la delictele de presă cu măsuri restrictive.

Găte cărciumi sunt în Ardeal

În Transilvania sunt 18.572 brevete de alcool. Între deținătorii brevelor sunt 6312 români, 3855 unguri, 2523 germani, 5017 evrei și 365 de alta naționalitate.

Economice.

Nouii concesiuni de căi ferate particulare

Ministerul comunicațiilor a fost autorizat să acorde firmei Mairowitz și Fil concesiunea a două linii industriale ce pleacă din stația Săvârșin, jud. Arad și au o lungime de 16.144 metri.

Concesiunea acestor linii se va face în conformitate cu proiectele aprobate de ministerul de comunicații și contul de sarcini respectiv.

Durata comisiunii este de 8 ani.

Muncitorești

Intre lucrătorii de la minele Anina (Transilvania) și direcția uzinelor și domeniilor Reșița au avut loc tratative de conciliere.

S'au discutat de asemenea măsurile ce trebuiesc luate în contra somajului.

Tratativele au fost amânate.

La Mehadia s'au ținut tratative de conciliere între lucrători și direcția minelor de cărbuni din acea localitate.

S'au discutat puntea din memorialul înaintat de lucrători, în care s'a cerut un spor de 30 la sută asupra salariilor, deoarece a fost refuzat de direcția minelor.

Conflictele rămânând deschise, dosarul a fost înaintat tribunalei Caransebeș pentru arbitraj.

Contra traficului de stupefiante

Ministerul sănătății publice — în legătură cu traficul de stupefiante descoperit nu de mult în Captaia — a aplicat o amendă de 10 mii lei droghistului Modreanu, care a furnizat acea substanță.

În același timp s'a trimis o circulară tuturor serviciilor sanitare din țară în care le atrage atenția asupra sancțiunilor ce sunt de aplicat tuturor infractorilor la legea opiumului.

Așa, drogherii cari vând în engros, au dreptul de a vinde stupefiante numai farmaciilor, iar acestea le vor desface numai pe baza unei ordonanțe medicale. Legea interdicției droghierilor în detal — cu amenzi de la 1—20 de mii lei — vânzarea acestor produse.

Export de vite

S'au mai exportat din țară zilele acestea următoarele vite: 36 boi din jud. Roman al firmii N. Stanciu pentru Cehoslovacia; 68 boi, proprietatea N. Chiriacu (Ilov) pentru Viena; 156 boi, proprietatea soc. „Agra“ (Botoșani) pentru Praga; 98 boi, proprietatea M. și Fălucanu (Roman) pentru Cehoslovacia; 146 boi, proprietatea M. și Fălucanu (jud. Roman) pentru Praga.

Acord comercial italo-român

Tratativele dintre România și Italia în vederea încheierii unui acord comercial, sunt foarte avansate și se poate spera că în curând vor fi terminate printr-o deplină înțelegere.

Din câte transpiră, rezultă că de fapt această convenție va avea un caracter mixt. Va fi politică și comercială, cu anumite avantaje comerciale și pentru România și pentru Italia.

În cercurile guvernului se asigură că în urma încheierii acestei convenții, Italia va ratifica protocolul pentru eliberarea Biserabiei.

Reduceri pentru vizitatorii târgului de la Viena

Se aduce la cunoștință generală că ministerul comunicațiilor lor acordă o reducere de 50 la sută la însoțirea vizitatorilor târgului de mostre din Viena, ce va avea loc între 8 Martie și 15 Martie.

Stațiunile C. F. R. din întreaga țară vor vinde jumătate de bilet de la 10 la 18 Martie, călătorilor însoțitori cu legitimații vizate de direcțiunea târgului din Viena.

Impărțirea zonei petrolifere din Albania

Brindisi 23. — Se spune că guvernul albanez a revocat concesiunea acordată de guvernul precedent companiei petrolifere argio-persiene, hotărând să împartă zona petroliferă între Britania, Franța, Italia și Statele-Unite.

— oo —

Devizele și valuta.

R a d o r, 27 Februarie.

BURSA.

Zurich	Deschidera	Inchidera
Berlin	12403.12	124.—
Amsterdam	208.25	208.25
New-York	520.75	521.—
Londra	2475.50	2474.—
Paris	2680	2680.—
Milano	2110.—	2105.—
Praga	1542.50	1542.50
Budapesta	7187.50	7187.50
Belgrad	833.75	835
București	253.75	253.—

Varșovia	100.25	100.25
Viena	7345.—	7345.—

Cursul devizelor București

pe ziua de 27 Februarie 1925.

	Cerute
Paris	10.62
Berlin	—
Londra	982.—
New-York	205.50
Italia	834.—
Elveția	39.50
Viena	—
Praga	6.08
Budapesta	—

Valute:

	Cerute	Oferte
Napoleon	750.—	—
Mărci	48.50	—
Leva	135.—	—
Lire otomane	104.—	—
Sterline	965.—	—
Francezi	10.65	—
Elvețieni	39.—	—
Italiani	8.35	—
Drachme	335.—	—
Dinari	325.—	—
Dolari	202.50	—
Marca poloneza	38.—	—
Coroana austriacă	29.—	—
„ maghiara	27.—	—
„ cehoslovaca	5.95	—

Mica publicitate

De vândut dulap pentru scrisori, masă de scris, canapea, fotel, masină de scris și cărți juridice. Adresa la Administrație. (750)

S'a deschis! (748) S'a deschis!

Atelier de croitorie modern pentru îmbrăcăminte bărbătești. Ultimele modele de modă engleză și franceză la

GROSS & KLEPNER

Arad, Bul. Regina Maria 9, palatul nou Neuman, etaj I.

Mare și permanent asortiment de postavuri de cea mai specială calitate englezească!

De vânzare doi tauri

cu preț favorabil. Adresa: Duma Ioan, Mișca (jud. Arad) (749)

Insertii se primesc

la Administrația ziarului.

Cabinet dentar

Scoaterea dinților cu insensibilitate. Lei 40
Coroane de metal, buc. unul dinte (material de Randolf, Victoria) 80—100
Dinți albi de cauciuc buc. 40—50
Coroane, dinți de aur, (aur garantat) buc. 300—350

IRIDA D'MONDJALLED, dentistă absolventă, Bul. Regele Ferdinand 14 (707) (fost József Ióherceg-ut).

✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻

Cetiți și răspândiți
Tribuna Nouă

✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻

EXTRAS

din Catalogul editurii „Cartea Românească“

Cărțile se găsesc în toate librăriile din țară. Acolo unde ele nu se află, amatorii le pot comanda direct la „Cartea Românească“, București, Bul. Academiei No. 3, trimițând costul anticipat, prin mandat postal.

Anghel D.: Poezii. O adevărată operă de pietate literară s'a îndeplinit dându-se la lumină, strânse laolaltă mărgăritarele poetice ale delicatului scriitor D. Anghel. Sunt în acest volum adevărate frumuseți de acelea, ce nu pot fi înfăluite decât în opera marilor poeți ai omenirii. Lei 28.—

Alecsandri V.: Poezii. Poeziile barodului dela Mircești, scrise dela 1842 până la moartea sa, sunt strânse laolaltă în această carte. Ca limbă și idei sănătoase poeziile lui Alecsandri au darul de a ne oțeli sufletele și de a ne mări dragostea de țară. Lei 30.—

Alecsandri V.: Teatru Vol. I. Cel ce și-a pus tot sufletul pentru înfățișarea teatrului la noi a fost Alecsandri care a scris anume, în acest scop, comedile și scenetele comice, din care amintim: Mama Anghelușă, Kera Nastasia, Șoldan, etc., atâtea comedioare ce învelesc pe toți și sunt cele mai potrivite pentru Teatrele populare. Celelalte volume vor apare succesiv. Lei 35.—

Alexandrescu Gr.: Versuri și proză. Aceasta este singura carte în care sunt reunite poeziile și proza celui ce a evocat cu atâta putere frumusețile trecutului nostru. Aci se găsește vestita „Umbră lui Mircea la Cozia“, aci „Răsăritul lui la Drăgășani“, „Mormitele“, etc., cum și fabulele poetului; iar, la sfârșit, o fermecătoare peregrinare prin cele mai frumoase Mănăstiri din țară. Ed. nouă. Lei 30.—

Brătescu-Voinești Al. I.: În lumea dreptății. Întăiul volum de adevărate perle literare, eșite din pana mălăstră a marelui nostru scriitor. Aci dăm peste schițele și nămețele sale cele dintăi, adevărate comori de artă și de simțire: În lumea dreptății, Paul, Două surori Microbul, Sâmbata, Magheranul, Pană Trăsnea Sfântul, etc. Lei 15.—

Brătescu-Voinești Al. I.: Intunerice și lumină. Al doilea volum de nămețe și schițe, datorite acestui maestru al prozei noastre, se bucură de același mare trecut printre cititori.

Amintim, pe lângă întâia bucată, următoarele frumuseți: Scrisorile lui Mișu Gerescu, Blana lui Isaia, Călătorului li gade bine cu drumul, Privighetoarea, Neculăița Minciuță, etc. Lei 15.—

Bagulescu G. Cap.: Zile de energie. Amintiri. Printre puținele cărți bune, inspirate până acum de războiul nostru național, trebuie pusă și aceasta a căpităniului Bagulescu care ne face să trăim aceea viață de necazuri și principii, durată în tranșee de coșci s'au jertit pentru țară. Lei 6.50

Coșbuc Gheorghe: Cântece de viteză. În această carte sunt strânse într'un mănunchiu poeziile de un vâlcu eroism în care „Poetul țărânilor“ a cântat isprăvile vitejești ale celor ce și-au varsat sângele pentru țară la 1877—78. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Fire de tort. Acesta este titlul întâiului sîreag de mărgăritare, întâiul mănunchiu de poezii al poetului care, dela Eminescu încoaș, a atins cele mai înalte culmi ale desăvârșirii poetice. Lei 35

Coșbuc Gheorghe: Povestea unei caroane de oțel. O operă în proză a marelui poet, închinată spre slăvirea „Marelui Căpitan“ care a purtat steagurile țării la izbândă, împreună cu norodul acesta de țărâni, cari pleacă în bătălie chinuți și cântând ca la nuntă. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Ziarul unui Pierde vară. Un alt sîreag de nestemate, de o măiestrie ajunsa la cea din urma desăvârșire, cu care a dăruit literatura românească marelui poet. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Balade și idile. Întăiul volum de poezii cu care marile noastre Coșbuc și-a făcut debutul în literatură, fermecând pe toți prin puterea de simțire și prin perfecțiunea fără de seamă a tuturor veritabilelor nestemate din acest volum. Lei 25.—

Coșbuc Gheorghe: Răsboiul nostru pentru neamul nostru. O altă operă în proză datorită lui Coșbuc și în care marelui scriitor istorisește pe șart într'un graiu avântat, cele mai mișcătoare episoade din Răsboiul dela 1877—78. Lei 20.—

Creangă I.: Opere complete. Una din cărțile cele mai prețuite și mai citite de cititori — cartea de povești a reîmproșator Ion Creangă.

Limba neaoș-românească, presărata multime de expresii luate din gura poporului, în care sunt asterisate operele aceluiași scriitor graiul curat popular al celor poveștilor lui, cum și hazul cu ticiute, le face deopotrivă de dragi tuturor. Lei 3

Cazaban Al.: Păcatul Științei. Slată încă unul din cele mai atrăgătoare mănunchiuri de nămețe ale marelui nostru humorist Cazaban în toate stările aceluiași scriitor putere de observație și nota muncă de pune stăpânire pe cele de îndată ce prinde să citească vre-o pagină de ori unde, din această carte. Lei 2

Căliman N. Dr.: Cum să ne apărăm sănătatea. Iată o carte menită să absoarbă cele mai mari foloase ori cui îi cadă în mână, prin sfaturile bune date anume a ne feri de atâtea molime și boale care amenință sănătatea. Lei 3

Dulfu P.: Gruia lui Novac. Este vestirea faptelor vitejești ale unuia din mai dragi eroi ai poporului nostru, G. lui Novac, cum îl știe tot norodul. Scriitorul povestește cu un avânt din ce în creșcând și într-o limbă curată românească prinsă în haina unui vers curgător, minile isprăvi vitejești ale lui Novac. Lei 2

Dulfu P.: Isprăvile lui Păcălă. O operă cu care popularul scriitor a dăruit literatură noastră și în care ne prezintă Păcălă, eroul popular al glumelor, ele posedă ne fac să râdem cu lacrimi. Această carte a fost premiată de Academia noastră. Lei 2

Dulfu P.: Dumnezeu și oamenii. O caldă tălmăcire a Sfintei Scripturi pe întreaga sa durată, înfățișată de marelui scriitor popularului scriitor care ne înfățișează într-o viață a Mântuitorului lumii, povestind versuri curgătoare și de o rară limpede de genău, trecerea pe pământ a lui Hristos. Lei 2

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)